

**LEONARD COHEN
OLD IDEAS TOUR**
Dia: 3 d'octubre
Lloc: Palau Sant Jordi
(Barcelona)
Preu: 55,70 i 74,60
euros

Cohen, les idees antigues

El cantautor canadenc torna el 3 d'octubre a Barcelona, una ciutat que va visitar per primer cop fa gairebé 40 anys. Fem un breu recorregut per les actuacions al nostre país

Escoltar una cançó de Leonard Cohen és com viatjar dins una epopeia, la dels cavallers de l'amor, la de la veu íntima que ens proposa disfrutar o patir la vida, amb una lleugeresa que ens ha captivat al llarg dels anys. L'obra musical de Cohen no ha estat gaire extensa. Tampoc ha estat un cantant d'èxit, però a hores d'ara tothom el coneix i, sobretot, reconeix el seu to melangiós i harmònic, l'experiència destil·lada per vivències, que ell sovint nega. Les seves creences religioses i el menyspreu pel negoci el van separar de la cançó, però els problemes amb el seu gestor el van obligar a tornar a la carretera. Estava pràcticament arruïnat i els seus refugis mentals l'havien deixat sense aixopluc. El món l'esperava i, amb franquesa, tots desitjàvem recuperar un artista diferent, dels que marquen època. Fa pocs mesos, tornava a publicar un disc de la nova etapa. Amb la veu ja no esculpida per les cigarretes, el renascut Cohen ens ha ofert odes reposades sobre l'espiritualitat i la vida, potser distanciades de les seves balades sobre el record de nits letalment memorables.

Els que l'hem seguit continuem absorts amb l'evolució. Potser hem canviat com ho ha fet ell. La relació amb el públic català arrenca fa gairebé quaranta anys. El 12 d'octubre del 1974, dia de la hispanitat o de la Raza, va actuar per primer cop. El clima al país era insuportable. Feia pocs mesos que havien donat garrot a Salvador Puig Antich a la presó Model i dintre del catàleg de disbarats del sistema —i com a anècdota orientativa de l'estat de coses— la portada del disc *New skin for the old ceremony* havia aparegut en l'edició espanyola censurada d'una manera patètica. El gravat alquimista del segle XVI, que reproduïa dos àngels coro-

nats, va ser transformat amb una ala suplementària que impedia veure com la mà de l'àngel femení tapava els genitals de l'àngel masculí, en el cas que els àngels tinguin sexe, cosa que la censura en aquell moment no va tenir en compte. En fi, la ronya de sempre. Tal com recorda el seu biògraf, traductor i amic Alberto Manzano a *Leonard Cohen en España* (Quarentena edicions), mentre el poeta canadenc iniciava els sons combatius de *The partisan*, el públic es va exaltar i dret va demanar llibertat. Seria minuts abans que Cohen anunciés el naixement de la seva filla Lorca, el nom de la qual va ser un homenatge al poeta granadí, una de les referències indispensables en l'obra poètica i musical de Leonard. Hem de valorar que Cohen es va començar a dedicar a la música cap al 1966 quan ja portava una sòlida carrera literària, amb un grapat de poemaris i novel·les com *El joc favorit* i *Bells perdudors*, que va publicar en català Angle el 2002. En aquells remots anys setanta, Leonard Cohen ja era un músic de culte. Al Palau de la Música va iniciar la primera part del concert amb les emblemàtiques *Bird on the wire* i *So long, Marianne*. La segona la va començar *Chelsea Hotel* només amb la seva guitarra per incorporar el grup amb altres de les cançons més recordades, com l'esmentada *The Partisan*, *Famous blue raincoat* i *Sisters of mercy*, deixant *Suzanne* per al primer bis.

Sis anys després, el 17 de novembre del 1980, Cohen tornava a Barcelona al Palau dels Esports de Montjuïc. Set mil fidels ens vam reunir per rebre un espectacle amb una banda de luxe i amb la gran Sharon Robinson com a corista. Va repetir *Bird on the wire* de bon començament i va interpretar durant més de dues hores 28 temes, entre

Tres actuacions històriques de Cohen a Barcelona. Amb Perla Batalla el 1993, el 1988 i el 1980 J. LOSADA / R. RAMOS / F. SENDRA

ells *To love somebody*, escrit amb els Bee Gees. També al Palau dels Esports, al maig del 1988, el nostre home presentava el celebrat *I'm your man*, himne i cançó de referència. Vuit mil persones l'esperàvem i vam vibrar, digui el que digui la refractària premsa de l'època, des del primer tema, el llegendari *Dance me to the end of love*. La cantant Perla Batalla va traduir alguns dels comentaris esportius del músic, a més d'un autoreferencial "seré molt feliç de ser el vostre home aquesta nit".

Eren els temps de la caiguda del mur, de les incerteses, que profèticament el cantautor va vaticinar a *First we take Manhattan*. Aquesta cançó seria un dels plats forts del concert del maig del 1993, també al Palau dels Esports, amb un Cohen molt melòdic,

daria no treballar tan dur." El nou segle li va servir també per abandonar el tabac, que havia cisellat la seva veu fins a convertir-la en un murmur, on el fraseig i la vocalització mostren nítida tota la poesia. El 2001 deia que mai havia tingut gran confiança en la seva veu després de cinquanta mil cigarretes, però a molts ens va costar assumir el to canviant de l'abstinència. Els problemes amb els diners, però, serien una font de preocupació quan els seus gestors van dilapidar la seva fortuna. L'artista denunciaria la seva representant per haver perdut més de cinc milions de dòlars. Era el 2005 i la seva producció discogràfica s'havia anat dilatant en el temps. Des del 1992 quan va publicar *The future*, Leonard Cohen només havia presentat tres discos d'estudi: *Ten*

Lorca, el flamenc i el gitano de Mont-real

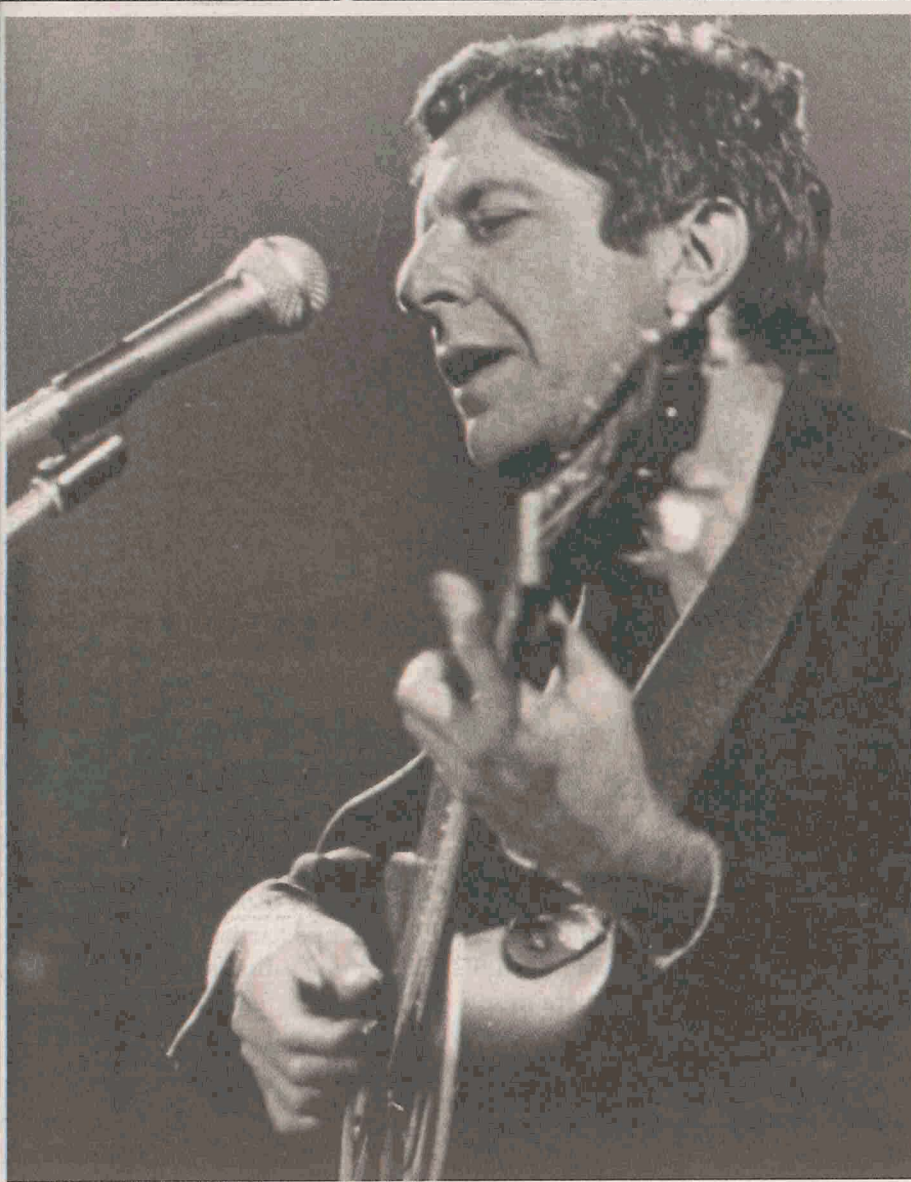
En l'entrevista que va sortir en el número dos de la revista *Vibraciones*, realitzada per Constantino Romero el novembre del 1974, Leonard Cohen va declarar: "Lorca va canviar la meua manera de ser i de pensar d'una manera radical. Els seus llibres em van ensenyar que la poesia podia ser pura i profunda, i alhora popular." D'això i de la relació amb el flamenc versa el nou llibre d'Alberto Manzano

Leonard Cohen: Lorca, el Flamenco y el Judío Errante, que acaba de publicar Alfàbia. El llibre indaga i informa sobre les profundes i variades connexions de

l'obra de Cohen amb el flamenc, la cultura gitana i la poesia lorquiana. Segons ha explicat diverses vegades, quan tenia quinze anys va rebre les úniques lliçons de guitarra per part d'un gitano, l'Hispa de Mont-real. Manzano ha dedicat tota una vida i infinitat d'energies a divulgar l'obra literària i musical de Cohen i és un amic fidel. Va ser

responsable del disc d'homenatge, *Acordes con LC*, que es reedita ampliat. El mateix Morente va reconèixer que va arribar a Lorca gràcies a Leonard Cohen.

amb una banda que li donava un *swing* perfecte i amb les inimitables Perla Batalla i Julie Christensen –totes dues d'una bellesa aclaparadora– compartint aquesta barreja de psalms, poemes epistolars i desmemoriats trencaments sentimentals que desemboquen en les seves lletres.

Cansat dels excessos i d'una vida que no l'omplia, contemplant l'abisme, Leonard Cohen va decidir a finals de la dècada de 1980 fer una reorientació total. La relació amb el mestre zen Joshu Sasaki Roshi i la disciplina del monestir on es va refugiar el van separar de la música a la recerca d'una pau interior que li evités destruir-se com els va passar a tants companys generacionals. En una entrevista del 1991, afirmava que no se sentia deslligat de les coses materials, però que viure amb senzillesa és un gran luxe: "He tingut molta sort i una vida privilegiada. He pogut realitzar el meu treball i me l'han pagat força bé. Francament, m'agra-

new songs (2001), *Dear heather* (2004) i *Old ideas* (2012), que el tornarà la setmana que ve a Barcelona. En aquests anys, però, s'han reproduït els concerts al nostre país. Les cites a Benicàssim i l'accidentada a València del 2009 van obrir pas als aclamats concerts de Cap Roig i les catorze mil persones amb qui va celebrar el seu 75 aniversari al Palau Sant Jordi.

El músic repeteix els vells temes i incorpora els nous, que no alteren gaire una evolució coherent i amb unes constants. Tot té una cadència elegíaca com la magistral *Alexandra leaving*, que va escriure com un homenatge al venerat Kavafis: "De sobte, la nit és més freda. / El déu de l'amor prepara la seva marxa. / Porta Alexandria a l'espatlla, / i entren, entre els sentinelles del cor. / Atrapats per la senzillesa del plaer, / reflecteixen la llum, relligats / i més lluents que res que es pugui comparar / cauen sobre les veus i el vi." T'esperem, mestre. *